

Memòria d'Activitats Any 2013

La Fundació Agroterritori va constituir el Ple del Patronat el 26 de maig de 2008. De resultes de la modificació de la Llei de fundacions, es van adaptar els estatuts d'Agroterritori a la nova legislació. En data 5 d'agost de 2010, es va comunicar la inscripció de la Fundació Agroterritori al registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya, amb número 2635.

La Fundació Agroterritori té com a finalitats *la diagnosi, la definició de propostes, els estudis, la sensibilització, la gestió, la formació i el debat sobre els espais agraris periurbans i tot allò que incideixi en aquests àmbits*. Essent aquest el seu objectiu general, Agroterritori ha definit 3 marcs principals de treball que durant aquests anys de funcionament ha anat desenvolupant i que són: el portal web www.agroterritori.org, l'Observatori de l'Agricultura Periurbana i l'espai de formació i el de divulgació.

Atenent al Pla d'Actuacions 2013 i procurant desenvolupar actuacions en la línia dels seus objectius fundacionals, la Fundació Agroterritori ha realitzat les actuacions que s'enumeren i es desglossen a continuació:

1. OBSERVATORI DE L'AGRICULTURA PERIURBANA

1.1. Projectes realitzats

- ACVllet, en col·laboració amb l'Institut de Medi Ambient de la UdG
- COST Action Urban Agriculture Europe
- Inserció laboral en xarxa, encàrrec de la Fundació Pagesos Solidaris

1.2. Projectes presentats

- Anàlisi del sòl no urbanitzable del PTP de Terres de Lleida, Càtedra Repsol, UdL
- REG-DESERT, DG de Medi Ambient UE
- Ocupació Real del sector de la fruita dolça de l'Empordà, SOC
- Ocupació Real del sector porcí a la demarcació de Girona, Diputació de Girona i sector privat

2. DIFUSIÓ I XARXES SOCIALS

2.1. Activitats al web i xarxes socials

2.2. Divulgació

- Presentació del llibre Percepcions de l'espai agrari periurbà
- Presentació de l'estudi sobre ocupació al voltant del sector porcí del Pla de l'Estany

2.3. Publicacions

- Article "L'ocupació real del sector porcí al Pla de l'Estany" a la Terra

2.4. Organització d'activitats

- Debat Agroterritorial "Diversitat d'usos de l'aigua en una plana seca", a la UdL

2.5. Participació en activitats

- XIV Seminari de la Fundació Olof Palmé, a Badalona
- Colloque Paysages et Territoirs Méditerranées, a Aix-en-Provence
- Trobada d'estudi per a Preservació del patrimoni de pedra seca als Països catalans, a Les Preses
- Colloque Dynamiques environnementales, a Toulouse
- Presentació de l'estudi de l'ACVllet, a la Fira de la llet de Vilobí d'Onyar
- Jornada Sobirania alimentària a la Universitat. Somni o realitat? A la UAB

3. CONVENIS

3.1. Acolliment d'alumnes de l'UdG en pràctiques externes

- Salvatore Cambilargiu i Davide Secchi, alumnes d'Erasmus del Màster de Medi Ambient
- Aina Puig, alumna de Grau de Geografia

3.2. Conveni amb la Cambra Agrària de Girona

1. OBSERVATORI DE L'AGRICULTURA PERIURBANA

1.1. Projectes realitzats

- *ACVllet*

Estudi: **Anàlisi de Cicle de Vida i Petjada de Carboni de la producció de llet de vaca a Catalunya**, projectat per Agroterritori i presentat per l'Institut de Medi Ambient de la UdG (Ajut AGAUR-DAAM). L'equip de recerca ha estat format pel Dr. Josep Vila (coordinació), Ignasi Ballús (becari-investigador), Anna Roca i Cristina Tous (tutoria). Període: maig 2013-març 2014.

Es va presentar al juliol de 2012 i va ser atorgat al febrer de 2013, té l'objectiu de donar suport al sector de vaca de llet i de contribuir en aportar d'oportunitats de millora tant pel que fa a l'eficiència energètica com en l'ús de recursos naturals. Per aquest motiu, i en consonància amb l'exigència creixent d'avançar en el control i la mitigació de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, l'estudi es centra en l'àmbit d'explotació lletera i de l'entorn cooperatiu i des d'una perspectiva ambiental, on l'anàlisi de cicle de vida i el càlcul de la petjada de carboni juguen un paper clau.

L'estudi es basa en tres explotacions lleteres de tres cooperatives lleteres representatives del model territorial de producció de llet a Catalunya: Can Rigall (la Lletera de l'Empordà), l'Agrupació (la Pirenaica) i el Pujol (la Plana de Vic).

- *COST Action Urban Agriculture Europe*

Agroterritori forma part del Projecte **COST Action Urban Agriculture Europe** (120 investigadors de 61 universitats i centres de recerca de 21 països) arrel de la seva participació en la segona trobada del projecte a Castelldefels el 12 de març de 2013 on va presentar l'estudi sobre "El periurbà lleter del sud de la ciutat de Girona".

Forma part de dos dels cinc grups de treball, un, sobre concepte d'Agricultura Urbana i la PAC (Declaració de Barcelona) i sobre el metabolisme de l'Agricultura Urbana (planificació territorial).

Fa seguiment del projecte a través dels aplicatiu virtual: COST WIKI

- *Inserció laboral agrària en xarxa*

La Fundació Pagesos Solidaris va encarregar a Agroteritori dues activitats durant el 2013 en el marc del projecte PIE: Inserció laboral en xarxa, finançat pel Servei Català d'Ocupació, SOC. L'objectiu era raonar al voltant del paper que exerceix la formació en la contractació laboral agrària la qualificació i la contractació de temporers. Les activitats desenvolupades han estat:

- **Informe dels recursos socio-laborals locals**
- **Assistència territorial de la xarxa**

1.2. Projectes presentats

- *Proposta d'anàlisi del sòl no urbanitzable del PTP de Terres de Lleida*

Agroteritori va presentar al maig de 2013 la proposta d'estudi a la Càtedra Repsol Competitivitat i Desenvolupament de la Universitat de Lleida: **Proposta de nous criteris de protecció per als espais agraris. Aplicació al Pla Territorial Parcial de Ponent-Terres de Lleida**, que per motius pressupostaris va ser denegada. L'objectiu era indagar sobre els canvis de criteris de planejament dels espais oberts respecte al PTGC.

- *Projecte REG-DESERT*

La proposta **El regadío como mecanismo para minimizar el riesgo de desertificación en las Terres de Lleida (Cataluña, España): propuesta metodológica desde la eficiencia, la multifuncionalidad y la participación** preparada per la Fundació Agroteritori amb la doctorant del departament de Geografia de la UdG, Sandra Ricart, va quedar a les portes de rebre finançament en el marc de la convocatòria Desertification in Europe 2012-2013 <http://ec.europa.eu/environment/funding/pdf/desertification/2013/call.pdf>

La proposta, presentada el 17 de juny, va quedar la vuitena en al selecció de la Direcció General de Medi Ambient que finalment va atorgar 7 ajuts.

Agroteritori comptava amb partners com la Universitat de Girona i Universitat de Lleida (amb l'ETSEA), la Cambra Agrària de Girona i la Unió de Pagesos de Catalunya, i amb el suport d'entitats del territori: Confederación Hidrográfica del Ebro, Agència Catalana de l'Aigua, Comunitat de Regants del Canal d'Urgell, Escola de Capacitació Agrària de Tàrrega, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM), Infraestructures Rurals del DAAM, Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, Departament de Geografia de la Universitat de Lleida, Plataforma de Defensa de l'Ebre, Consells Comarcals de les Garrigues i la Segarra i empreses com ENDESA, APPLUS, entre altres.

El pressupost total suma 56.996 EUR. La subvenció màxima per part de la Comissió Europea és del 75%.

- *Ocupació real del sector de la fruita dolça de l'Empordà*

Objectiu: donar continuïtat a la recerca feta sobre l'ocupació real al voltant del sector agrari de Catalunya, Agroteritori presenta el desenvolupament de la metodologia estadística, en aquest cas per l'anàlisi de la xarxa socioeconòmica al voltant de la fruita dolça de l'Empordà: **Dinàmiques socioterritorials al voltant de l'ocupació real en el sector de la fruita dolça: Anàlisi i perspectives de futur**. La proposta va ser presentada per l'Ajuntament de Torroella de Montgrí el 6 de novembre en el marc de la convocatòria de Planificació Estratègica del SOC.

Al gener de 2014, l'ajuntament ens va comunicar la denegació de l'ajut.

Agroteritori però, continua amb el projecte i vol plantejar la part d'entrevistes dins el marc de les pràctiques externes dels alumnes de l'Escola Politècnica Superior de la UdG.

- *Ocupació real del sector porcí de la demarcació de Girona*

Agroteritori pretén desenvolupar una metodologia d'anàlisi a escala regional per tal d'abastir tots els esglaons de la cadena agroalimentària del porcí prenen com a model el sector a la demarcació de Girona, amb la intenció de desplegar-lo també a la demarcació de Lleida i a la comarca d'Osona (models de producció porcina de Catalunya)

Per aquest motiu, durant 2013 ha estat treballant amb la Diputació de Girona i amb la col·laboració del sector privat, la recerca i l'administració (PORCAT, IRTA i DAAM) per tal de tancar la proposta i el finançament del projecte: **Dinàmiques socioterritorials al voltant de l'ocupació real de la cadena agroalimentària del porcí: Anàlisi i perspectives de futur**.

2. DIFUSIÓ I XARXES SOCIALS

2.1. Activitats al web i xarxes socials

Agroteritori continua actualitzant el portal web de la fundació. Per això, prepara un canvi tant en el servidor com en el programari.

També manté actius els seus perfils en les xarxes socials de Twitter (amb entrades diàries), Facebook (com a recopilatori de les entrades principals del Twitter i plataforma interactiva de contactes i de divulgació bàsica), i LinkedIn (com a eina de contacte professional a nivell de recerca).

2.2. Divulgació

- *Presentació del llibre Percepcions de l'espai agrari periurbà*

Fins al moment s'han realitzat dos actes de presentació de la publicació.

La Universitat de Lleida el dia 7 de març a càrrec del Sr. Joan Ganau, Director de la Càtedra Repsol de Competitivitat i Desenvolupament Regional de la UdL. Varen intervenir el Sr. Francisco García, Vicerector de Docència de la Universitat de Lleida, el Sr. Joaquim M. Puigvert, Vicerector de Relacions Institucionals, Societat i Cultura de la Universitat de Girona i el Sr. Joan Caball, Vicepresident de la Fundació Agroteritori.

La Institució Catalana d'Estudis Agraris el dia 25 d'abril. La presentació va anar a càrrec del Sr. Josep Montasell, responsable de la Comissió Assessora d'Agroteritori. Varen intervenir el Sr. Josep M. Vives de Quadras, President de la Institució Catalana d'Estudis Agraris; el Sr. Joaquim M. Puigvert, Vicerector de Relacions Institucionals, Societat i Cultura de la Universitat de Girona i el Sr. Joan Caball, Vicepresident de la Fundació Agroteritori. Va concloure l'acte el Sr. Jordi Sala del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

Se'n fa una edició en digital que es penja al web de la Fundació Agroteritori. Posteriorment, es va fer un tiratge de 100 llibres en paper gràcies a la concessió d'un ajut de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la UdG que va cobrir bona part del cost.

- *Presentació de l'estudi de l'Ocupació Real del sector del porc al Pla de l'Estany*

Agroteritori va presentar els principals resultats de l'estudi sobre l'ocupació real al voltant del porcí de la comarca. L'acte es va celebrar el 11 d'abril de 2013 en la seu del Consell Comarcal del Pla de l'Estany. El Sr. Jordi Xargay, president del Consell Comarcal, va presidir la presentació de l'estudi.

2.3. Publicacions

- *Article: L'Ocupació Real del sector porcí al Pla de l'Estany*

El número del mes de juny la revista La Terra, d'Unió de Pagesos va publicar l'article: **L'ocupació real del sector porcí al Pla de l'Estany**. L'article difon les característiques essencials del projecte i fa èmfasi en els reptes de futur del sector.

2.3. Organització d'activitats

- *Debat Agroteritorial: Regadiu, aigua i societat. La necessitat d'un vincle entre gestió territorial i legitimació social*

La Fundació Agroteritori i la Càtedra Repsol Competitivitat de la Universitat de Lleida, amb el suport del Departament de Geografia de la Universitat de Girona varen organitzar una jornada en el marc del Debat Agroteritorial: **Diversitat d'usos de l'aigua en una plana seca**, celebrat el 4 d'abril a la sala de juntes del Rectorat de la Universitat de Lleida. El Sr. Ignasi Aldomà del Departament de Geografia de la UdL va presentar la ponència: "Estat de la qüestió i plantejament d'escenaris de futur". Posteriorment al debat s'hi van incorporar representants dels diversos usos de l'aigua a la plana de Lleida: Felip Doménech, representant de la comunitat de regants, Josep M Escrivà, representant dels moviments socials, Dani Paül professor de geografia pels usos recreatius i turístics i Ramon Augé del Consell Comarcal de la Segarra. Els representants dels usos industrials (Endesa) i dels usos ambientals (Lleida Ambiental) tot i que estaven convidats varen rebutjar la seva participació.

2.4. Participació en activitats

- *XIV Seminari de la Fundació Olof Palmé, Badalona*

La Fundació Agroterritori va assistir com a ponents a al **XIV seminari sobre Medi Ambient: Sobirania alimentària, salut i economia**. El seminari, dirigit a alumnes de grau de la Universitat de Barcelona (geografia, biologia, ciències polítiques,...), es va desenvolupar el 13 i 14 de maig, a Badalona. Cristina Tous durant la taula de debat del va presentar la fundació.

- *Colloque Paysages et Territoirs Méditerranéens, Aix-en-Provence*

Anna Roca va assistir com a ponent al col·loqui celebrat del 14 al 16 de maig de 2013 dins el marc del projecte *Paysages et Territoirs Méditerranéens, PATERMED, Ladyss* <http://www.ladyss.com/Paysages-et-terroirs> Va presentar la comunicació **El paisaje agrario y la cohesión socioterritorial como vectores del sector porcino de Girona, Catalunya**

- *Trobada per la preservació de la pedra seca a Les Preses*

El dia 17 de maig i aprofitant la **Trobada d'estudi per la Preservació del patrimoni de pedra seca als Països Catalans** a les Preses. Es va aprofitar la trobada per presentació de diverses publicacions i relacionant activitat agrària, patrimoni i paisatge es va presentar el llibre **Percepcions de l'Espai Agrari Periurbà**.

- *Colloque Dynamiques environnementales, Toulouse*

Anna Roca va assistir al col·loqui **Dynamiques environnementales, politiques publiques et pratiques locales: quelques interactions?** celebrat a Toulouse del 4 al 7 de juny de 2013.

<http://ur-bsef.cirad.fr/agenda/dynamiques-environnementales-politiques-publiques-et-pratiques-locales-quelles-interactions>

- *Presentació de l'estudi ACVllet a Vilobí d'Onyar*

En el marc de la segona Fira de la Llet de Vilobí d'Onyar, l'ajuntament va mostrar interès en fer conèixer al sector de la llet el projecte de l'estudi de l'ACV i la petjada de carboni. Per aquest motiu, el 18 d'octubre, Cristina Tous i Ignasi Ballús presentaren els preliminars de l'estudi: metodologia, objectius, aliances per a la seva realització, tipologies d'explotacions lleteres perfil d'anàlisi, etc.).

- *Jornada Sobirania alimentària a la Universitat. Somni o realitat?*

Aquesta jornada, celebrada a la Universitat Autònoma de Barcelona, es plantejaven com a punt de trobada entre el camp i la Universitat. L'objectiu es centrava en explicar què fa (i què podria fer) la Universitat per incorporar la Sobirania Alimentària i a la inversa.

Agroterritori va ser convidada a participar en la taula rodona del segon dia de al jornada, el dissabte 16 de novembre, amb l'objectiu de donar a conèixer la seva feina i organització com a entitat pont entre recerca i pagesia.

3. CONVENIS I COL-LABORACIONS

3.1. Acolliment d'alumnes de l'UdG en pràctiques

- *Salvatore Cambilargiu i Davide Secchi*

Els estudiants Erasmus, Salvatore Cambilargiu i Davide Secchi, de la Universitat de l'Alguer, durant la seva estada a la Universitat de Girona per a cursar el Màster en Medi Ambient, varen desenvolupar com a pràctiques externes l'estudi **Le trasformazioni del paesaggio agrario: un approccio multifunzionale. Prospettive future dell'Empordà**. Anàlisi de la pèrdua del sòl agrari arrel de les expropiacions de la C-31 i del TGV. El tema de les pràctiques partia de l'objectiu d'elaborar un discurs metodològic de la reculada de la superfície agrària d'una de les poques planes de Catalunya i en la implementació de solucions en els municipis on la pèrdua ha estat més significativa.

- *Aina Puig*

L'alumna, estudiant de Grau de Geografia va presentar el seu Treball Final de Grau **Claus per la gestió dels incendis forestals: el cas de l'Alt Empordà** el 7 de juny de 2013, que estudia l'evolució de la tipologia d'incendi en funció de la vegetació i l'espai incendiats entre 1986 i 2012 a través d'un anàlisi GIS. El treball recopila propostes de gestió de caire agrari per tal de reduir el risc d'incendi.

3.2. Conveni amb la Cambra Agrària de Girona

Agroteritori i Cambra Agrària de Girona signaren un conveni per a la redacció de l'informe: **L'agricultura com a mesura activa en la prevenció d'incendis: el cas dels incendis de l'Alt Empordà (1986 a 2012)**.